

ВІДГУК

офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора, завідувачки кафедри педагогіки, психології, початкової, дошкільної освіти та управління закладами освіти Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II БІДИ Олени Анатоліївни про дисертаційне дослідження Фрумкіної Арини Леонівни на тему: «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови», подане на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 - теорія і методика професійної освіти

З метою здійснення експертизи дисертації Фрумкіної Арини Леонівни нами було проаналізовано її зміст а також реферат й основні наукові праці дисертантки. Узагальнені результати викладено у наступних положеннях.

Актуальність обраної теми та її зв'язок з відповідними планами галузей науки. На сучасному етапі в Україні одним із стратегічних напрямів процесу державотворення є реформування всієї системи вищої освіти. Розбудова освітнього простору, освітнє докорінне реформування мають стати основою національного відродження, відтворення духовного та інтелектуального потенціалу людства, виходу вітчизняної науки, техніки, культури на європейський рівень. Суспільство потребує нового якісного рівня освітньої галузі, який відповідав би світовим стандартам, сприяв створенню конкурентоспроможної, розвиненої особистості. Модернізація у сфері освіти, яка пов'язана з формуванням людини нової формації, ставить особливі вимоги до вчителів. Адже вони стоять у витоків формування майбутньої нації. Тому в Україні гостро ставиться питання про перебудову освіти, удосконалення системи освіти і підготовки фахівців для роботи в ній. З цією метою потрібно вирішити проблему осучаснення змісту освіти та підвищення ефективності навчання і виховання майбутніх учителів початкової школи. Проблема підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності засобами англійської мови набула виняткової актуальності з огляду на сучасні потреби держави та запит суспільства на спеціалістів, здатних вільно комунікувати іноземною (англійською) мовою в усіх галузях освіти та науки, педагогічної включно з огляду на оновлений статус англійської мови в Україні як однієї із мов міжнародного спілкування, зафіксований у Законі України «Про застосування англійської мови в Україні», в якому передбачено обов'язковість вивчення англійської мови для дітей із молодшого передшкільного віку, тобто із трьох років.

З огляду на це, дисертація Фрумкіної Арини Леонівни є актуальною, доцільною та своєчасною. На основі цілісного вивчення процесу підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови авторка пропонує шляхи розв'язання цієї проблеми відповідно до нових реалій сьогодення, нової парадигми освіти як системи методологічних принципів, що передбачають змістові й технологічні перетворення, реалізації Концепції Нової української школи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до наукової теми кафедри педагогіки «Проектування професійного становлення майбутніх фахівців в умовах університетської освіти» (№ 0114U007157), що входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського». Тему дисертаційної роботи «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови», затверджено вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 7 від 27.02.2020 р.)

Найбільш суттєві наукові результати, що містяться в дисертації. Дисертанткою розкрито сутність поняття «готовність майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання молодших школярів образотворчої (малювання) та іншомовної діяльності»; обґрунтовано методологічні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів початкової школи; схарактеризовано принципи організації підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованої професійної діяльності, визначено педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання молодших школярів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови; розроблено модель підготовки майбутніх учителів початкових класів та лінгводидактичну модель інтегрованого навчання молодших школярів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови; запропоновано методики інтегрованого навчання майбутніх учителів початкових класів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови та відповідне інтегроване навчання учнів початкової школи; з'ясовано ефективність і технологічність розробленої методики інтегрованого навчання образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови, оцінюючи її вплив на підготовку майбутніх учителів

початкових класів і англомовне навчання молодших школярів образотворчої діяльності, а також валідність розроблених моделей.

Нові факти, одержані здобувачкою. Вважаємо, що дисертаційне дослідження Фрумкіної Арини Леонівни є комплексним, у якому вперше науково обґрунтовано й розроблено концепцію підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання молодших школярів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови; визначено сутність поняття «готовність майбутніх учителів початкових класів до англомовного навчання образотворчої діяльності (малювання) молодших школярів»; схарактеризовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови; змодельовано процес реалізації підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови, визначено види професійних компетентностей здобувачів початкової освіти (психолого-педагогічна, художньо-образотворча, іншомовно-мовленнєва, методична) та видів компетенцій у їх складі; презентовано процес підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови на лінгвопонятійному, предметно-мовленнєвому та професійно-діяльнісному етапах; позиційовано процес інтегрованого навчання молодших школярів образотворчої діяльності (малювання) й англійської мови як засобів здобуття художньо-графічних знань і вмінь на контурно-зображувальному, лінійно-зображувальному, об'ємно-зображувальному, предметно-композиційному та сюжетно-зображувальному етапах; визначено критерії, показники та рівні сформованості професійних компетентностей у майбутніх учителів початкових класів; уточнено сутність інтегрованого процесу навчання молодших школярів змістовної дисципліни засобами іноземної мови. Набули подальшого розвитку теорія і методика підготовки майбутніх учителів початкових класів до іншомовної професійної діяльності.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Проведений аналіз змісту дисертаційного дослідження, а також публікацій дисертантки виступає у якості підстави для висновку про наукову обґрунтованість й достовірність викладених авторкою результатів. Методологічно обґрунтовано визначення мети, 5 основних завдань і методів наукового пошуку. Завдання дослідження сформульовано методологічно грамотно. Заслугує підтримки авторський підхід до обґрунтування концепції наукового пошуку. Теоретико-методологічні основи дослідження сприяли розробці концептуальних засад

дослідження як єдності соціального, діалектичного, інтегрованого аспектів підготовки.

У вступі до дисертації досить чітко й науково коректно схарактеризовано особистий внесок дисертантки. Чітко виписано теоретичні та технологічні засади дисертаційного дослідження.

Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів і висновків зумовлена теоретико-методологічним підходом дослідниці і застосуванням комплексу взаємодоповнюючих методів наукового пошуку. Доцільно також позитивно оцінити вміння дослідниці систематизувати й узагальнювати дослідницькі документи і матеріали, що має певну специфіку в педагогічних наукових пошуках. 437 використаних джерел уможливили кваліфікований науковий аналіз дисертантки у контексті сучасної освіти. Арина Леонівна системно підійшла до виокремлення суперечностей, які були у ході дослідження усунуті. Беручи до уваги окреслені суперечності стосовно досліджуваної проблематики, дисертантка, на наш погляд, правильно визначила об'єкт, предмет, мету та гіпотезу дослідження. Зокрема авторській гіпотезі, як вагомому структурному елементу дослідження, притаманні інструментальність, належна прогностичність. Загальна гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні залежності готовності майбутніх учителів початкових класів до навчання молодших школярів малювання засобами іноземної мови від сформованості в них психолого-педагогічної, художньо-образотворчої, іншомовно-мовленнєвої, методичної видів компетентностей. Загальну гіпотезу конкретизовано частковими гіпотезами. Усе це створило необхідні умови для оптимального вибору стратегії наукового пошуку та його ефективної реалізації. Одержані дані та результати їх опрацювання вказують на ефективність обраної наукової траєкторії дослідження.

Відзначимо, що новизна і вірогідність загальних висновків дисертаційного дослідження авторки забезпечені методологічною обґрунтованістю вихідних положень, використанням адекватних методів, аналізом значного обсягу науково-педагогічних джерел та науково-методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови.

Значення для науки і практики одержаних автором результатів. Практичне значення одержаних результатів полягає у створенні й апробації авторської концепції та розробленні діагностувальної та експериментальної методик підготовки майбутніх учителів молодших класів до інтегрованого іншомовного навчання учнів образотворчої діяльності (малювання); навчальних матеріалів для учителів із методики навчання образотворчої

діяльності (малювання) учнів молодших класів англійською мовою; збагачення змісту фахових навчальних предметів: «Методика викладання іноземної мови», «Педагогіка та психологія початкової освіти», «Новітні освітні та цифрові технології», розроблення нового освітнього компоненту «Методика інтегрованого навчання освітньої та іншомовно-мовленнєвої діяльності».

Результати дослідження впроваджено в освітній процес Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (довідка про впровадження № 08-41/2 від 2 лютого 2024 р.), Ізмаїльського державного гуманітарного університету (довідка про впровадження № 1-7/51 від 01 лютого 2024 р.), Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (довідка про впровадження № 01-15/221 від 05 лютого 2024 р.), Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (довідка про впровадження № 21/04-а від 19 січня 2024 р.), Криворізького державного педагогічного університету (довідка про впровадження № 08-41/2 від 02 лютого 2024 р.); Ліцеї Одеської міської ради № 38, 56, 90, 16, 10, 35, 50, 65, «Ланжеронівський» та «Європейський», Одеська початкова школа № 119, Рибаківський ліцей Коблівської сільської ради, Шевченківській заклад загальної середньої освіти № 2 Кілійської міської ради.

Експериментальна база дослідження. На різних етапах в експериментальній роботі впродовж 2018-2023 рр. взяли участь 25 викладачів фахових методик зі спеціальностей 013 Початкова освіта, 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво), 014.02 Середня освіта (Англійська мова і література), 053 Психологія, 011 Педагогічні науки та 179 майбутніх учителів початкових класів: Державного закладу Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського, Ізмаїльського державного гуманітарного університету, Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького, Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, Криворізького державного педагогічного університету та учні 12 шкіл Одеської та Миколаївської областей.

Рекомендації щодо використання результатів і висновків дисертації. Як засвідчує проведений аналіз, наукові здобутки Фрумкіної Арини Леонівни можуть бути використані в процесі фахової підготовки здобувачів вищої освіти за першим освітньо-професійним рівнем підготовки – «бакалавр» галузі знань 01 Освіта / Педагогіка; для розроблення: навчальних програм з освітніх компонентів, які формують спеціальні компетентності, педагогічної

практики, навчально-методичних посібників та рекомендацій для здобувачів фахової освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта та викладачів фахових методик; оновленні змісту навчально-методичних комплексів освітніх компонентів та завдань педагогічної практики; у системі підвищення кваліфікації викладачів фахової вищої освіти та вчителів молодших класів.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Структура дисертації є методологічно обгрунтованою й логічною. Дисертація і реферат написані й оформлені згідно з нормативними вимогами. Стил ь викладу й аналізу проміжних і кінцевих результатів дослідження, наукових положень і висновків є обгрутованим на теоретичному і методологічному рівнях. Теоретичне і практичне вивчення проблеми дало підстави визначити провідну ідею дослідження: підготовка майбутніх учителів початкових класів до навчання освітнього компонента іноземною мовою створює умови для її природного використання з початку набуття освіти в штучно створеному іншомовному середовищі. Означена готовність майбутніх учителів до інтегрованої педагогічної діяльності дає змогу задовольнити соціальне замовлення суспільства на забезпечення іншомовної професійної, навчальної та побутової комунікації громадянами України.

Робота містить анотації українською й англійською мовами, вступ, 5 розділів, висновки до кожного з них, загальні висновки, список використаних джерел (437 найменувань), додатків обсягом 240 сторінок, що подаються другим томом дисертації. Повний обсяг першого тому дисертації становить 564 сторінки (із них – 512 сторінок основного тексту).

У **вступі** обгрунтовано вибір теми дослідження, його актуальність, доцільність і ступінь розробленості, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет, аргументовано концепцію, методологічні й теоретичні засади, розкрито наукову новизну і практичне значення, подано відомості про апробацію та впровадження результатів наукового пошуку, окреслено структуру роботи.

У першому розділі – **«Теоретичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови»** здійснено теоретичний аналіз проблеми, що досліджується: проаналізовано зміст та форми інтегрованого навчання різних дисциплін у педагогічній теорії і практиці; обгрунтовано правомірність проведення підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої (малювання) та іншомовної діяльності; визначено поняття «готовність майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання молодших школярів образотворчої та іншомовної мовленнєвої діяльності»;

розкрито лінгводидактичні принципи організації підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованої професійної діяльності; проведено діагностику інтегрованої компетентності здобувачів початкової освіти у розрізі психолого-педагогічної, методичної, художньо-образотворчої та іншомовно-мовленнєвої предметної видів діяльності.

У другому розділі – «Готовність майбутніх учителів до інтегрованого навчання молодших школярів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови: критеріальний підхід» визначено й обґрунтовано комплекс педагогічних умов підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови; представлено сутність психологічної, педагогічної та методичної компетентностей майбутніх учителів початкових класів, що формуються засобами рідної мови; визначено сутність художньо-образотворчої та іншомовно-мовленнєвої компетентностей майбутніх учителів початкових класів задля навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови та описано етапи взаємопов'язаного формування художньо-образотворчої та іншомовно-мовленнєвої компетентностей у майбутніх учителів початкових класів.

У третьому розділі «Лінгводидактична модель навчання молодших школярів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови» представлена сутність педагогічного моделювання, проаналізовано моделі інтегрованого процесу навчання освітнім компонентам засобами іноземної мови та змодельовано процес інтегрованого навчання молодших школярів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови. Сутність педагогічного моделювання полягає в науково обґрунтованому конструюванні освітнього процесу, який відповідає поставленим цілям навчання, визначає методи і засоби засвоєння знань, а також передбачає контроль навчальних досягнень. Специфіка структури моделі полягає в інтеграції всіх етапів процесу навчання основного предметного змісту з етапами опанування англійської мови як засобу навчання. Етапами інтегрованого процесу навчання молодших школярів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови є: контурно-зображувальний, лінійно-зображувальний, об'ємно-зображувальний, предметно-композиційний і сюжетно-зображувальний, які обумовлюють відповідні їм етапи іншомовно-мовленнєвої діяльності: імітаційно-мовленнєвий, флексивно-мовленнєвий, свідомо-мовленнєвий, творчо-мовленнєвий та художньо-мовленнєвий.

У четвертому розділі «Організаційно-методичний інструментарій формування готовності майбутніх учителів початкових класів до

інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови» представлено модель підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови та позиціоновано експериментальну методику, яка реалізується через систему вправ з оволодіння майбутніми учителями початкових класів образотворчою діяльністю засобами англійської мови і через систему вправ інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови, яку майбутні учителі мають застосовувати у роботі зі своїми учнями для формування у дітей знань і вмінь малювання в процесі англійськомовного навчання. Процес інтегрованого навчання майбутніх учителів початкових класів двох різнопланових освітніх компонентів, один із яких є змістовим і домінуючим, а інший – мовним і допоміжним, розпочинається із засвоєння понятійного апарату основного предмета та всіх необхідних мовних одиниць, що використовуватимуться під час навчального процесу.

У контексті дослідження розроблено методику навчання, яка впроваджувалася у роботу з учнями молодших класів для формування у дітей знань і вмінь малювання в процесі англійськомовного навчання і передбачає поетапну реалізацію визначених педагогічних умов, з такими взаємопов'язаними етапами: лінгвопонятійним, предметно-мовленнєвим, професійно-діяльнісним.

У п'ятому розділі «Порівняльні результати сформованості професійних компетентностей майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої (малювання) та іншомовно-мовленнєвої діяльності на констатувальному і прикінцевому етапах дослідження» описано підготовку та реалізацію експерименту; визначено критерії, показники та рівні сформованості професійних компетентностей у майбутніх учителів початкових класів; представлено хід і результати дослідно-експериментальної роботи, подано аналіз підсумків експерименту.

Результати перевірки ефективності та технологічності розробленої системи підготовки фахівців до інтегрованого навчання підтвердили її дієвість.

Інтегроване навчання сприяло розширенню мовного репертуару та тематичного діапазону спілкування учнів, що підтверджує його ефективність. Достовірність здобутих експериментальних даних підтверджено застосуванням методу математичної статистики (t-критерій Стюдента (t-критерій) (двовибірковий t-критерій)).

Отримані результати підтвердили висунуту гіпотезу дослідження та засвідчили ефективність і технологічність розробленої системи підготовки та

реальну готовність майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови, значна більшість здобувачів вищої освіти (88 %) досягла високого та середнього рівнів розвитку образотворчих умінь (малювання) та іншомовної предметної комунікації у більшості своїх учнів.

Слід відзначити, що загальні висновки відповідають поставленим завданням, обґрунтованість і переконливість яких засвідчують самостійність і логічність суджень, достатню наукову підготовленість здобувачки. Позитивно розцінюємо представлену у додатках наукову інформацію, а таблиці та рисунки увиразнюють уявлення про цілісність дослідження, проведеного дисертанткою. Список використаних джерел зроблено з дотриманням встановлених вимог. Рівень узагальнення результатів педагогічного наукового пошуку свідчать про її зрілість як дослідника проблем педагогіки.

У змісті реферату відображено основні положення дисертації, їх викладено досить повно. Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в рефераті, належним чином розкрито й обґрунтовано в рукописі дисертації. Поняттєво-термінологічний апарат визначено з урахуванням специфіки педагогічного дослідження.

Впровадження результатів дослідження, здійсненого дисертанткою, підтверджується довідками про впровадження.

Констатуємо і той факт, що загальний об'єм основного тексту дисертації відповідає вимогам до написання наукових досліджень, які подаються на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Наголошуємо на відсутності академічного плагіату.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації

Попри відмічений позитив, у роботі є спірні моменти, побажання та зауваження, які спонукають до дискусії, а саме:

1. Авторка в своїй роботі представляє змодельований процес іншомовного навчання молодших школярів малюванню, який охоплює п'ять етапів. На нашу думку, логічно було б пояснити, що лягло в основу визначення цих етапів і обґрунтувати назву кожного з них.

2. У дисертаційному дослідженні Ви називаєте два види інтеграції в освітньому процесі: предметна інтеграція і процесуальна інтеграція. Бажано було б, пояснити в роботі, в чому різниця між ними, і який вид використовується в цьому дослідженні.

3. У роботі поза увагою дисертантки залишилася дотична до процесуальної інтеграції технологія предметно-мовного інтегрованого

навчання (CLIL – Content and language Integrated Learning), яку на жаль в тексті дисертації не було розкрито.

4. Вважаємо, що доцільно було б пояснити, який смисл авторка вкладає у поняття «спонтанні емоціогенні ситуації», і чи не є емоціогенні ситуації тим самим, що мовленнєві ситуації, а якщо ні, то окреслити різницю між ними.

5. В дисертації логічно прописано, що найкращий спосіб представлення будь-якого процесу навчання в динаміці його реалізації є його дидактична модель. Авторкою надано визначення понять «модель», «дидактична модель», описана специфика педагогічного моделювання, однак в роботі також фігурує термін «лінгводидактична модель». Уважаємо, що доцільно було б пояснити, як ці терміни корелюють один з одним у роботі.

6. На нашу думку, виявляється доцільним використання переліку умовних позначень дисертаційного дослідження, котрий сприяв би викладу тексту короткими реченнями та цілісності сприйняття структури явищ, що досліджуються.

Однак, висловлені зауваження та побажання носять дискусійний характер, а тому не мають суттєвого впливу на високу позитивну оцінку рецензованого дисертаційного дослідження. Робота, безсумнівно, містить значні наукові доробки та нові, раніше не захищені наукові положення. Отримані результати є раціональними для удосконалення підготовки майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови.

Повнота висвітлення результатів в опублікованих працях

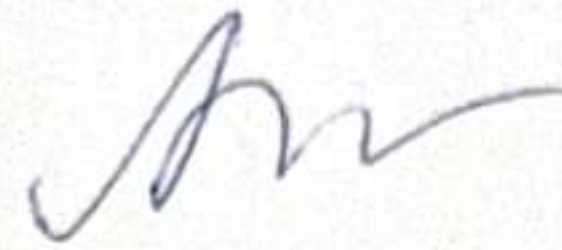
Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, достатньо повно висвітлені в опублікованих працях здобувачки. Аналіз змісту публікацій, які розкривають науковий зміст дисертації, свідчить, що їм притаманний конкретний і ціннісний характер, вони чітко аргументовані, узагальнення результатів педагогічного дослідження здійснено на належному методологічному рівні.

Підкреслимо широкий спектр апробації результатів дослідження на науково-практичних конференціях. За результатами дослідження опубліковано 40 наукових праць, із них – 13 статей у фахових виданнях України (1 – у співавторстві), 1 монографія; 7 статей у журналах, що індексуються у міжнародній наукометричній базі Web of Science (5 – у співавторстві); 19 – апробаційного характеру.

Висновок. На основі вивчення поданої роботи можна дійти висновку, що дисертаційна робота «Підготовка майбутніх учителів початкових класів до інтегрованого навчання учнів образотворчої діяльності (малювання) засобами англійської мови» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомe теоретичне й прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 р., а її автор, Фрумкіна Арина Леонівна, заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри педагогіки, психології, початкової,
дошкільної освіти та управління закладом освіти
Закарпатського угорського інституту
ім. Ференца Ракоці II

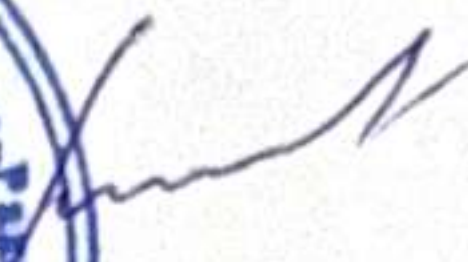
О. А. Біда

Підпис О.А. Біди завіряю.

Зав. відділом кадрів

Закарпатського угорського інституту

ім. Ференца Ракоці II

Г. Рейплік